

7 december 2023

Friso de Zeeuw: ‘Spagaat tussen overheidsambities voor ruimtelijke ordening en uitvoering bereikt dieptepunt in Contourennotitie’

Frans Wiersma

Met de Nota Ruimte wil de regering de regie weer nemen over de verdeling van ruimte. Minister De Jonge wil zowel het wonen als werken gaan spreiden over Nederland. ‘Maar er wordt met geen millimeter aangegeven hoe het gerealiseerd moet worden’, zegt Friso de Zeeuw tegen VJ.

Voorafgaand aan de Nota Ruimte heeft minister Hugo de Jonge in de [Contourennotitie Nota Ruimte](#) alvast beschreven welke ruimtelijke keuzes al zijn gemaakt en welke richting de Nota op gaat. ‘Met een stevige inzet op economie, wonen, infrastructuur en voorzieningen in meer regio’s en steden dan nu het geval is. Ook in regio’s waar groei minder voor de hand ligt, wil het rijk zorgen voor voldoende voorzieningen met plek voor kleinschalige verdichting van steden en dorpen.’

Rompertje

‘Als dit dé opmaat is tot de echte Nota Ruimte, dan vrees ik over hoe serieus we die Nota Ruimte moeten gaan nemen.’ Emeritus hoogleraar gebiedsontwikkeling Friso de Zeeuw vindt het een bijzonder vrijblijvend verhaal. ‘In de eerste plaats geeft het blijk van een

Het 'rompertje' om de Randstad heen.

gebrek aan kennis van hoe de ruimtelijke economie werkt. En in de tweede plaats, er is nog geen begin van hoe je dat dan gaat verwezenlijken.’ Als het om zoeken naar nieuwe forse woningbouwlocaties gaat, pleit hij er daarom voor om niet naar heel Nederland te kijken, maar juist naar een ruim gebied rondom de Randstad. De Zeeuw noemt dat het rompertje, dat loopt van Alkmaar, via Zwolle, Arnhem-Nijmegen, de Brabantse steden naar de Drechtsteden.

De overheid stapt nu af van het adagium ‘Maak het sterke sterker’, het nieuwe motto wordt ‘Heel Nederland’. Er is volgens De Zeeuw wel wat voor te zeggen dat de regering nu naar heel Nederland kijkt, omdat sommige regio’s zijn verwaarloosd. Maar hij ziet de noodzaak niet in om daar grote woningbouwprogramma’s te realiseren, omdat er waarschijnlijk toch geen vraag naar is. ‘Dan hoeven daar ook geen miljarden geïnvesteerd te worden in de bereikbaarheid van deze gebieden en kan dat geld gebruikt worden voor de leefbaarheid, zoals het behoud van scholen, de supermarkt en het ziekenhuis. Dat zijn andere bedragen dan voor compleet nieuwe infrastructuur (wegen en openbaar vervoer) waarover in de contourennotitie gesproken wordt.’

Groeiopotentie

Daarnaast is het de vraag of er genoeg werk op redelijke afstand voorhanden is. ‘De woningbouw kun je nog sturen, maar de keuze voor de vestigingsplaats van de bedrijven ligt toch echt bij de bedrijven zelf. Je kunt het hooguit proberen aantrekkelijk te maken.’ De voormalig hoogleraar pleit daarom voor een goede ruimtelijk-economische analyse. ‘Waar zit de autonome groeiopotentie? Daar moet je primair op inspelen en verbeter de verbindingen naar die gebieden.’ De Zeeuw kijkt daarbij onder meer naar de stedendriehoek Deventer, Apeldoorn en Zutphen en Noord-Holland-Noord die nu nog maar mondjesmaat steun krijgen van het rijk.

In zijn nieuwe boek ‘Ploeterend Voorwaarts’ benoemt De Zeeuw dat er een spagaat groeit tussen beleidsambities aan de ene kant en de uitvoering aan de andere kant. ‘De ambitie moet maathouden met de vraag hoe dan. Anders creëer je het drama van de goede bedoelingen. Die spagaat tussen alleen maar torenhoge ambities en beleid formuleren en in gebreke blijven bij de beantwoording van de vraag hoe dan, bereikt in deze Contourennotitie een nieuw dieptepunt. De naam zegt het al, je schetst de contouren, maar het gaat wel over de toekomst van ons land. Daar mogen we wel wat meer van verwachten, ik hoop dat een nieuwe regering dit wel met realisme oppakt; de kwestie is urgent genoeg.’